

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 877/2020
28.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Рудин Лагунџић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства пољопривреде и заштите животне средине из Београда, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиле која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1987/19 од 27.11.2019. године, у седници већа која је одржана дана 28.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1987/19 од 27.11.2019. године тако што се одбија жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Старој Пазови П 288/18 од 11.02.2019. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужилци на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати износ од 17.400,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови П 288/18 од 11.02.2019. године утврђено је да је тужилца по основу закона путем одржаја стекла право својине на целој непокретности-пољопривредном земљишту и то кат. парцели .../... „...“ 34 ара и 97 м2 уписаним у ЛН број ... КО ..., што је тужена као правни следбеник Министарства за пољопривреду, шумарство и водопривреду дужан признати, које ће признање у противном заменити ова пресуда, те следом тога трпети да се тужилца на основу ове пресуде укњижи као власник на целој предметној непокретности- пољопривредном земљишту, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења. Обавезана је тужена да тужилци на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 77.300,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате, у року од 15 дана рачунајући од дана извршности ове пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1987/19 од 27.11.2019. године усвојена је жалба тужене, преиначена пресуда Основног суда у Старој Пазови П 288/18 од 11.02.2019. године, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је по правном основу одржаја стекла право власништва на непокретности-пољопривредном земљишту кат. парцели .../... „...“ од 34 ара и 97 м2 уписаном у ЛН број ... КО ..., што је тужена дужна признати, те следом тога трпети да се тужиља на основу ове пресуде упише као власник на целој непокретности, те је обавезана тужиља да туженој, име накнаде трошкова парничног поступка, исплати износ од 12.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате, у року од 15 дана под претњом извршења. Обавезана је тужиља да туженој на име накнаде трошкова жалбеног поступка исплати износ од 6.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана под претњом извршења.

Против правноснажне другостепене пресуде донете тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

У правноснажно окончаном поступку утврђено је да је правном претходнику тужиље, мајци ББ, решењима Комисије за враћање пољопривредног земљишта од 23.09.1991. године и од 23.12.2004. године, усвојен као основан захтев за повраћај земљишта и утврђено право својине на кат. парцелама .../... „...“ од 82 ара и 33 м2, број .../... „...“ од 53 ара и 06 м2 и број .../... „...“ од 51 ара и 57 м2, све у КО Катастарска парцела .../... КО ... није била предмет враћања, а налази се у потезу „...“ између катастарских парцела .../... која је враћена мајци тужиље и .../... која је враћена по истом решењу од 23.09.1991. године њеној сестри. Враћене парцеле по овим решењима је до тада користио ДПП „...“, који је обавезан да ове парцеле преда у посед власницима, па је геометар комисије за повраћај земље увео мајку тужиље у посед. Од 1991. године до своје смрти 2003. године, мајка тужиље је обрађивала катастарску парцелу .../..., а после њене смрти, тужиља је са супругом наставила да обрађује ову парцелу. Све време у коришћењу нико их није узнемиравао, нити су имали било какве сметње везане за коришћење ове непокретности.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је усвојио тужбени захтев примењујући одредбе чланова 28. став 4, 70. став 2. и члана 73. Закона о основама својинскоправних односа, сматрајући да је тужиља савестан држалац спорне непокретности од 1991. године, прво правни претходник тужиље, па тужиља, те да је њихов посед био миран и несметан, због чега је тужиља у времену дужем од 20 година, стекла право својине на овој парцели одржајем.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за утврђење права својине на спорној парцели, сматрајући да је мајка тужиље на основу одлуке државног органа постала власник три парцеле укупне површине 1 ха 86 ари и

96 м², па је стога могла знати да спорну површину пољопривредног земљишта од 34 ара и 97 м² држи у поседу без правног основа, да до закључења главне расправе није приложила записник о примопредаји пољопривредног земљишта које јој је враћено од стране надлежног државног органа, а чињеница да је мајка тужиле од самог почетка била у поседу спорне парцеле, не води аутоматски закључку да је спорна парцела њој предата, поврх три парцеле које су јој решењем враћене. Осим тога одредбом члана 32. став 2. Закона о основама својинскоправних односа искључено је стицање права својине по правном основу окупације, због чега је тужбени захтев неоснован.

Основано се у ревизији тужиле указује да другостепени суд није правилно применио материјално право када је одбио тужбени захтев.

Одредбом члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да савестан држалац непокретне ствари на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година. Одредбом члана 72. став 2. и 3. истог закона прописано је да је државина савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова (став 2.) Савесност државине се претпоставља (став 3.).

Дакле, за стицање права својине по основу ванредног одржаја потребна је савесност стицаоца и државински рок од 20 година. Савесност државине се претпоставља (тужена није доказала несавесност тужиле). Чињеница на коју се позива другостепени суд да је мајка тужиле постала власник три парцеле укупне површине од 1 ха 86 ари 96 м² па је стога могла знати да спорну површину пољопривредног земљишта од 34 ара и 97 м² држи у поседу без правног основа, не води закључку да је била несавесна, имајући у виду да се парцела која је предмет спора налази одмах поред парцеле која је враћена мајци тужиле и парцеле која је враћена њеној сестри, а у посед којих парцела их је увео геометар Комисије за враћање земљишта. Државински рок од 20 година који се рачуна од 04.07.1996. године (дана ступања на снагу Закона о основама својинско-правних односа „Службени лист СФРЈ“, број 29/96 од 26.06.1996. године којим је брисан члан 29. закона), до дана закључења главне расправе је истекао, а тужилу нико није узнемиравао у мирној државини ове катастарске парцеле све време рока које је потребно за одржај (тужени је поднео одговор на тужбу дана 07.07.2016. године)

По налажењу овог суда другостепени суд је погрешно применио материјално право одредбу члана 32. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, наводећи да је у конкретном случају искључено стицање права својине по правном основу окупације из члана 32. став 2. Закона о основама својинскоправних односа.

Према члану 32. став 1. Закона о основама својинскоправних односа окупација представља оригиналан начин стицања права својине једностраним актом прибавиоца на стварима које не припадају никоме (*res nullius*), чиме је озакоњена државина напуштених ствари. Ничијим стварима се сматрају ствари које никада нису биле у својини неког лица (изворно ничије ствари) или ствари које су биле у нечијој својини, па их је власник напустио манифестујући вољу за напуштањем. Из цитиране одредбе закона произилази да је појам ничијих ствари знатно сужен и ограничен само за напуштене покретне ствари које се њиховим узимањем у државину (окупација) могу стећи у својину. Осим тога, непокретности не могу бити ничије ствари, имајући у виду

одредбу члана 8. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“ број 40/2005... 6/2015) којим је прописан круг законских наследника, па је тако ставом 5. прописано да је Република Србија последњи законски наследник, док је одредбом члана 21. истог закона прописано да Република Србија наслеђује ако оставилац нема других законских наследника (став 1), Република Србија се не може одрећи наследства наслеђа (став 2), заоставштина коју Република Србија наследи постаје државна имовина (став 3).

Са изнетих разлога на конкретни правни однос не може да се примени одредба члана 32. став 2. Закона о основама својинскоправних односа.

Имајући у виду утврђене чињенице, и то да су правни претходник тужиље и тужиља у несметаној државини катастарске парцеле .../... „...“ у површни од 34 и 97 м2 ЛН ... КО ... непрекидно дуже од 20 година, те да тужена није доказала несавесност тужиље и њеног правног претходника (на туженој је био терет доказивања, јер се савесност претпоставља, сагласно одредби члана 72. став 3. Закона о основама својинскоправних односа), Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Одлука о трошковима ревизијског поступка донета је с обзиром на успех у поступку по ревизији, на основу одредбе члана 150, 154. и 163. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић